

Motion

1980/81: 1222

av **Christer Eirefelt m. fl.**
om **pappaledigheten**

Alla barn har rätt till båda sin föräldrar. Båda föräldrarna har rätt till sina barn och därmed lika skyldigheter att sörja för barnen.

Men alltför få pappor utnyttjar föräldraförsäkringen, även om ökningen av barnlediga pappor är positiv. Papporna tar hand om barn bara under jämförelsevis kort period. Föräldraförsäkringen i nuvarande form har ännu inte lyckats ge papporna möjligheter att bli föräldrar på lika villkor med mammorna. Negativa attityder från arbetskamrater och arbetsgivare påverkar föräldrarna starkare än den lagliga rätten och skyldigheten att vårda sitt barn.

I SOU 1976: 71 Roller i omvandling redovisas intervjuer om attityder till pappaledigheten. Några av företagens representanter gav följande svar:

”I dagens läge skulle jag bli besviken om någon av de manliga anställda kom och bad om pappa-ledigt.”

”— — — jag skulle bli ledsen om en av mannarna kom. — — —”

”Eftersom mannen i allmänhet har ett för företaget viktigare jobb så vill vi att hustrun stannar hemma.”

”Som arbetsledare tycker jag det är obekvämt — — —”

Attityderna till pappaledighet bland företagsrepresentanterna är entydigt negativa.

Motståndet mot barnlediga män har också hårdnat alltmer sedan SSAB-chefens bidrag till Industriförbundets skrift Så kan krisen lösas publicerades. I skriften uttalade han att det var synd att ”män i sina bästa åldrar” skall vara hemma och sköta barn. Därefter har andra uttalanden följt.

De uttalanden som gjorts — t. ex. SSAB-chefens — vittnar om en klar nedvärdering av barnvården. Dessutom tycks inte de som kritiserar ”pappaledigheten” ha klart för sig att papporna bara har ledigt när mammorna är på jobbet — dvs. att det inte rör sig om något bortfall av arbetskraft totalt.

Kritiken mot pappaledigheten grundar sig antingen på missförstånd, grova könsfördomar eller på uppfattningen att det är olämpligt att människor skaffar sig barn.

Ledigheter av olika slag är ett problem på många arbetsplatser — kanske främst i småföretag. Men föräldraleidigheten torde var den som medför minst problem, främst därför att denna typ av ledighet — i motsats till sjukdom, ledighet för fackligt arbete m. m. — är aviserad lång tid i förväg.

För barnens skull är det särskilt angeläget att det får minst två ansvarskännande vårdare. För hur ofta har inte samhället behövt rycka in till följd

av att en nybliven mamma har blivit överansträngd av ett ensamt ansvar.

Barn behöver också – såväl flickor som pojkar – en tidig, trygg och invand kontakt med pappan som vårdare.

Män behöver starkare förväntningar på sig för att våga ta sitt ansvar för barnen. En individualiserad föräldraförsäkring skulle bidra till ökade förväntningar. En individualisering betyder inte mer tvång än nuvarande försäkring, eftersom en föräldraförsäkring är en rättighet och inte en skyldighet, även om det är en skyldighet att vårda barn.

Pappornas rättigheter i försäkringen förstärktes dock genom folkpartiregeringens insatser, dels till följd av de tio dagarna i samband med barnets födelse, dels genom att hälften av den särskilda föräldraledigheten fördes över på papporna. Trots detta finns det redan anledning att undersöka svagheterna i föräldraförsäkringen. Om det visar sig att pappornas ställning inte nämnvärt har stärkts – vilket mycket tyder på – måste föräldraledigheten individualiseras i större utsträckning.

När riksdagen förra året beställde en översyn av föräldraförsäkringen var det enligt vår uppfattning med uppgift att stärka pappornas lagliga rättigheter, eftersom utskottet avfärdade en liknande motion med hänvisning till den kommande översynen. Nu har det emellertid visat sig att ekonomiministern i en Dagens Eko-intervju uppfattat översynen som ett tillfälle att försvaga pappaledigheten och därmed minska barnens rätt till sina fäder. Av det skälet är det angeläget att riksdagen beslutar om en förstärkt pappaledighet inom föräldraförsäkringens ram.

Med hänvisning till ovan anförda hemställer vi

att riksdagen begär att regeringen inom ramen för översynen av ledighetslagarna stärker pappaledigheten i föräldraförsäkringen.

Stockholm den 27 januari 1981

CHRISTER EIREFELT (fp)

EVA WINTHER (fp)

KARIN AHRLAND (fp)

HANS PETERSSON (fp)

i Röstånga

AKE PERSSON (fp)

BONNIE BERNSTRÖM (fp)

KERSTIN EKMAN (fp)

OLLE WÄSTBERG (fp)

i Stockholm